

Rapport visitatie 13 juli 2017

Bergherbos

Montferland

(versie 23-9-2017)

www.natuurzonderdremfels.nl

C.J. van Helteren, secretaris
Reigershof 1 4921 VP Made
cjhelteren01@hetnet.nl

Advies van het Kenniscentrum Groen & Handicap betreffende de bereikbaarheid, de toegankelijkheid en het gebruik van voorzieningen van natuurgebied Bergherbos Montferland voor mensen met een lichamelijke beperking.

Het Bergherbos is een gevarieerd bosgebied, met een indrukwekkende historie, waarin heideveldjes en enkele bronbeekjes gelegen zijn en dat omzoomd wordt door glooiende graanakkers. Er zijn allerlei recreatieve voorzieningen zoals 8 wandelroutes, een MTB-route, ruiters- en menpaden, een hondenlosloopzone en –route, een kinderroute en een uitkijktoren. Heuveltoppen bieden een prachtig uitzicht op het glooiende landschap. Er broeden in het Bergherbos zo'n 70 soorten vogels, waaronder havik, patrijs, geelgors en groene specht. Ook ree en das voelen zich prima thuis. Bijzondere planten die je hier aantreft, zijn dalkruid, witte klaverzuring, korenbloem en adelaarsvaren.

De visitatie

Op 13 juli 2017 heeft een visitatiecommissie van het kenniscentrum Groen & Handicap een bezoek gebracht aan Bergherbos om met name te kijken naar de voorzieningen rondom de bestaande rolstoelroute door het Bergherbos die start bij 't Peeske, de belangrijkste toegang tot het natuurgebied. Behalve een grote parkeerplaats zijn hier ook een horecagelegenheid, een natuurcamping en een informatiepunt van Natuurmonumenten aanwezig en starten hier diverse routes.

Ook de informatievoorziening en verspreiding alsmede de communicatie van Natuurmonumenten naar de bezoekers is daarbij onder de loupe genomen.

De **visitatiecommissie** bestond uit:

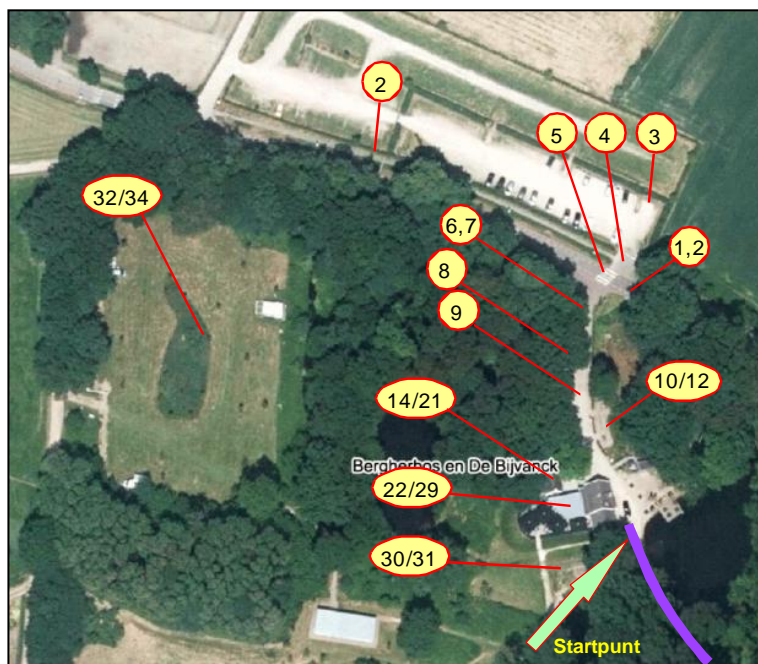
Cees van Helteren	kenniscentrum Groen & Handicap
Job Haug	kenniscentrum Groen & Handicap
Jose Koopman	Natuurmonumenten (beleidsmedewerker natuurbeleving en recreatie)
Marcel Dellink	Natuurmonumenten (vrijwilligerscoördinator, vml boswachter recr.)
Janine Pelgrum	Natuurmonumenten (boswachter communicatie en beleving)
Sjoera Groenveld	Natuurmonumenten (projectmanager, speelnatuur)
Henk Lensen	Ervaringsdeskundige Socialeraad Montferland

Rolstoeltoegankelijke wandelroute (paarse lijn)

Op omgevingskaart

Startpunt op luchtfoto

De nummers op de bovenstaande omgevingsplattegrond en op de luchtfoto corresponderen met de nummers in de onderstaande tabel.

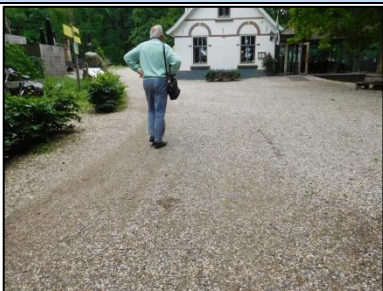

4. Bevindingen en advies

() = geeft locatie op de plattegrond aan.		Essentieel voor toegankelijkheid	Red	
		Urgent maar van iets lagere orde	Yellow	
		Minder urgent	Blue	
		Voldoet al	Green	
		Geen opmerking/geen prioriteit	White	
No	Onderwerp	no	Advies	Prioriteit
Openbaar Vervoer				
1.	<p>Buurtbus 196 van Arriva heeft een halte bij de entree van het Bergherbos.</p> <p>De buurtbus is ongeschikt voor rolstoelgebruikers. Dat is vreemd want vanaf 2015 moeten alle bussen geschikt zijn voor rolstoelgebruikers. Wij hebben hierover navraag gedaan. Nu is het zo dat in Gelderland de vervoerder heeft aangegeven dat ze 'niemand zullen laten staan'. Het College van Mensenrechten heeft de opdracht om de toegankelijkheid van het OV te monitoren. Wij zijn benieuwd hoe Arriva ervoor gaat zorgen dat mensen met beperkingen op een normale manier heen en terug van het Bergherbos worden vervoerd. Ieder(in) de landelijke belangenorganisatie heeft inmiddels een advocaat de opdracht gegeven om een brief te schrijven. Het VN-verdrag dat kort geleden is vastgesteld door de rijksoverheid staat discriminatie op grond van beperking niet toe.</p>		<p>1.1.</p> <ul style="list-style-type: none"> Wij zouden het op prijs stellen wanneer Natuurmonumenten over het openbaar vervoer van mensen met een fysieke beperking vragen stelt bij de Provincie Gelderland (de opdrachtgever van het Openbaar Vervoer). 	Red
		<p>1.2.</p> <ul style="list-style-type: none"> Wij adviseren de sociale raad Montferland om met toeristen (rolstoelgebruikers) te testen of zij op een gelijkwaardige manier als de buurtbus en tegen een gelijk tarief van het station in Didam naar het Bergherbos gereden en gehaald worden. 		

2.	<p>Bij beide haltes ontbreekt een veilige opstel plek voor wachtende passagiers en voor mensen die willen oversteken.</p>		2.1.	<ul style="list-style-type: none"> • Verzoek de verantwoordelijke overheid (gemeente of provincie) om een geschikte en veilige opstelplaats voor wachtende passagiers aan te brengen met een goede zitgelegenheid. 		
<p>Parkeerplaats & oversteek Peeskesweg</p>						
3.	<p>Er is een algemeen parkeerterrein langs de Peeskesweg. Op dit parkeerterrein zijn 2 gehandicaptenparkeerplaatsen aangebracht. De oversteek over de Peeskesweg is ongeschikt voor rolstoelgebruikers.</p>		3.1.	<ul style="list-style-type: none"> • Wij adviseren om deze 2 parkeerplaatsen toe te voegen aan de gehandicapten parkeerplaatsen bij de entree van het Bergherbos zodat mensen met beperkingen niet hoeven oversteken. Zie gehandicaptenparkeerplaatsen. 		
4.	<p>Direct achter het hek heeft het voetpad een bijzonder steile helling. De snelheden van de auto's en fietsers op de Peeskesweg kan bijzonder hoog zijn. De oversteek is vrij gevaarlijk. Er ontbreekt een horizontale opstelgelegenheid waar vanuit men rustig kan beoordelen of oversteken veilig is. Rechts van het hekwerk is nu het doorgaande pad voor voetgangers, dit is ook het meest steile deel. Mensen met rollators en kinderen kunnen eigenlijk niet anders dan eerst op het fietspad gaan staan en dan pas kijken of het veilig is om over te steken. Links van het hek is de route veel minder steil.</p>		4.1.	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg dat voetgangers automatisch de linkerroute nemen die veel minder steil is, waar mensen zich beter kunnen opstellen om de weg over te steken. Verplaats het hekwerk zoveel mogelijk naar rechts en blokkeer daarmee de rechter passage voor voetgangers. 		

5.	<p>Het zebrapad is versleten en nauwelijks zichtbaar voor de weggebruikers.</p>		5.1.	<ul style="list-style-type: none"> • Dien een verzoek in bij de wegbeheerder om het zebrapad opnieuw te coaten. 	
	<p>Er ontbreken snelheidsremmende maatregelen.</p>	5.2.	<ul style="list-style-type: none"> • Dien een verzoek in bij de wegbeheerder om snelheidsremmers aan te brengen, bijvoorbeeld witte streken dwars over de rijbaan. • Vraag ook of het mogelijk is om een 30 km zone aan te brengen. 		
Entree van het terrein					
6.	<p>Dwars over het toegangspad is een amfibietunnel met een rooster aangebracht. De mazen in het rooster zijn ongeschikt voor bezoekers met een rollator of rolstoel. De kleine voorwielen kunnen vastlopen in het rooster.</p>		6.1.	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg dat het rooster oversteekbaar is. Daar voor is het nodig dat de maaswijdte over een breedte van tenminste 1,5 m niet breder is dan 20 mm en goed herkenbaar en zichtbaar, zodat bezoeker dit als geschikte oversteek herkennen. 	

	<p>Deze waterafvoergoot heeft een grote drempel (> 20 mm) die ongeschikt is voor een bezoekers met een rollator of rolstoel (blauwe lijn). Drempels mogen niet hoger zijn dan 20 mm, bedenk ook dat drempels eigenlijk ongewenst zijn.</p>		6.2.	<ul style="list-style-type: none"> Herbestraat de aansluiting en zorg dat er geen drempel is. 	
7.	<p>Het toegangspad bestaat uit vlakke grastegels. Deze tegels hebben gaten waarvan het de bedoeling is dat deze gaten gevuld zijn met aarde en dat er gras gaat groeien. Deze afwerking is voor rollator- en rolstoelgebruikers zeer hobbelig en ongeschikt. Zeker wanneer er ook gras gaat groeien dan is het zelfs onmogelijk om erover te rijden.</p>		7.1.	<ul style="list-style-type: none"> Breng een goed berijdbaar en herkenbaar pad aan. Mogelijk is het aanbrengen van een laag Gralux voldoende. 	
Gehandicaptenparkeerplaatsen					
8.	<p>Op het terrein zijn 2 gehandicapten parkeerplaatsen met een breedte van 2 x 3,5 m (correct) aangebracht. De parkeerplaatsen worden aangegeven met verkeersbord E6.</p> <p>Om te voorkomen dat een andere automobilist te dicht naast de auto parkeert zijn de twee parkeerplaatsen met een rollaag (klinkers visueel gescheiden). Deze scheiding is niet of nauwelijks zichtbaar.</p>		8.1.	<ul style="list-style-type: none"> Vervang de grasstenen door een vlakke verharding (bijvoorbeeld klinkers). Zorg dat de scheiding tussen de parkeerplaats goed zichtbaar is. Onze voorkeur gaat uit naar een witte lijn. 	

	<p>Het is wenselijk dat de twee gehandicaptenparkeerplaatsen aan de Peeskesweg naar dit parkeerterrein worden verplaatst, zodat mensen met een beperking geen grote afstanden hoeven af te leggen en geen hinder hebben van het steile voetpad en de gevaarlijke oversteek. Vanuit het beheer is aangegeven dat 3 gehandicaptenplaatsen op dit moment voldoende zijn. Wanneer de toegankelijkheid van de paden wordt verbeterd, verwachten wij dat er op drukke dagen behoefte is aan meer dan 3 gehandicaptenparkeerplaatsen.</p>	8.2.	<ul style="list-style-type: none"> • Verplaats de gehandicaptenparkeerplaatsen aan de Peeskesweg naar dit parkeerterrein. • Monitor, vooral op mooie drukke dagen of het aantal gehandicaptenparkeerplaatsen voldoende is. 		
Toegangspad					
9.	<p>Het toegangspad bestaat deel uit losliggend grind, dat ongeschikt is voor mensen met een rollator, rolstoel of scootmobiel. Deels is het grind gewalst en ligt het vaster, maar een rollator- of rolstoelgebruiker heeft niet altijd in de gaten welke stukken berijdbaar zijn. De horecavoorziening en het toiletgebouw zijn door het losse grind niet bereikbaar.</p>		9.1.	<ul style="list-style-type: none"> • Vervang het grind door een materiaal dat wel berijdbaar is. Gralux is in deze situatie minder geschikt omdat dit deels wordt meegelopen in het gebouw. 	
Informatie/bewegwijzering					
10.	<p>Er is een fietsenstalling. Achter de fietsenstalling is een plattegrond. Deze plattegrond is, door het losse grind, onbereikbaar voor bezoekers met een rollator, rolstoel, scootmobiel of handbike.</p>		10.1	<ul style="list-style-type: none"> • Overleg met de organisatie die dit bord beheert of het bord verplaatst kan worden aan het pad voor de fietsenstalling zodat bezoekers met een rollator, rolstoel, scootmobiel of handbike de teksten kunnen lezen en voor het bord kunnen staan. 	

11.	<p>De bewegwijzering is goed leesbaar en duidelijk. De wandelroutes worden aangegeven met een kleur. Bij de rolstoeltoegankelijke route ontbreekt een kleur.</p>		11.1	<ul style="list-style-type: none"> • Breng ook een gekleurde bewegwijzering aan voor de rolstoeltoegankelijke route. 	
12.	<p>Het contrast van de verschillende teksten op dit bord voldoet niet. De witte dunne letters op de oker achtergrond zijn nauwelijks leesbaar. Lichtgroene letters op de witte ondergrond zijn ook nauwelijks leesbaar. Het bord zelf spiegelt en is niet vanuit elke hoek leesbaar.</p>		12.1	<ul style="list-style-type: none"> • Vervang het bord door een bord dat goed leesbaar is en niet spiegelt. 	
13.	<p>De wandelroute die geschikt is voor rolstoelgebruikers is bijzonder fraai. Toch zijn er ook heel wat belemmeringen. Reactie rolstoelgebruiker: <i>Wij hebben vandaag de route in het Bergherbos gedaan met de rolstoel. De paden zijn niet goed begaanbaar door het grind en de kuilen. Al bij 't Peeske moet je eerst door het grind ploegen. Om het hoogteverschil te nemen op de hobbelige paden dient de begeleider over redelijk wat kracht en een behoorlijke conditie te beschikken. Een waarschuwing hiervoor zou wel op zijn plaats zijn.</i> http://www.rolstoelroute.nl/Bergherbos.html</p>	<p>13.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plaats goede informatie* over de toegankelijkheid op de website en op de informatieborden over de voorzieningen voor mensen met beperkingen zodat zij weten wat zij kunnen verwachten. <p>* Voor de informatievoorziening kan de Checklist Informatievoorziening website van het Project Natuur voor iedereen gebruikt worden.</p>			

Toilet/ Informatiepunt				
14.	<p>Er ontbreekt een berijdbaar pad naar het gebouw met de toiletvoorziening en het informatiepunt, waardoor rolstoelgebruikers onmogelijk gebruik kunnen maken van deze voorziening. Voor het gebouw staat een bank, deze is door het losliggende grind ook onbereikbaar.</p> 	14.1	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg dat de entree van het gebouw en de bank bereikbaar zijn via een goed berijdbaar pad. • Zorg dat er buiten voor de deur voldoende draairuimte is voor een rolstoel (vrije draaicirkel van 1,5 m buiten het draaivlak van de deur). 	
		14.2	<ul style="list-style-type: none"> • Wij adviseren om de steile helling tussen de horeca en het gebouw met de toiletvoorziening en het informatiepunt te vervangen door een flauwe helling (paars) en enkele traptreden (geel), zodat rollator en rolstoelgebruikers gedwongen worden om de minst steile route te nemen. 	
15.	<p>Bij het gebouw staat niet aangegeven dat er sprake is van een toilet, ook niet van een rolstoeltoegankelijk toilet. Er staat alleen een aanwijzing dat er sprake is van een informatiepunt. De horecabeheerder heeft een papiertje met een pictogram opgehangen. Op dit papiertje ontbreekt een aanwijzing dat er een rolstoeltoegankelijk toilet aanwezig is.</p> 	15.1	<ul style="list-style-type: none"> • Geef met een officieel bord duidelijk aan dat dit een gebouw is met een toilet en een rolstoeltoegankelijk toilet. 	

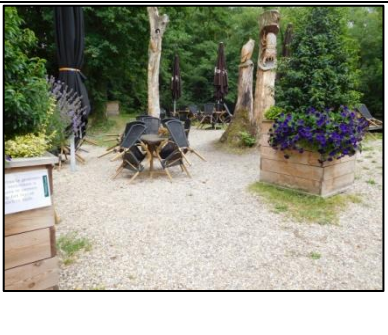
	In de horecagelegenheid zelf ontbreekt ook een bewegwijzering. Klanten zullen waarschijnlijk vragen waar het toilet is, maar rolstoelgebruikers zullen er waarschijnlijk niet zelf om vragen, omdat zij niet verwachten dat er een rolstoeltoegankelijk toilet is.	15.2	<ul style="list-style-type: none"> • Geef binnen duidelijk aan dat er een rolstoeltoegankelijk toilet is. 		
16.	De deur van het gebouw is voorzien van een dranger. Bezoekers die gebruik maken van een rollator, rolstoel of scootmobiel zijn niet of nauwelijks in staat om zelf een deur met een dranger te openen.		16.1	<ul style="list-style-type: none"> • Verwijder de dranger van de deur. 	
17.	Rolstoeltoegankelijke toilet: Het rolstoeltoegankelijke toilet bevindt zich in het damestoilet en is bruikbaar. Een portaal voor de toiletruimte is wel bezwaarlijk is. Zo'n voorportaal maakt dat mensen 2 maal een deur moeten openen en sluiten. In principe hoort een rolstoeltoegankelijk toilet maar één deur te hebben.		17.1	<ul style="list-style-type: none"> • Richt het toilet opnieuw in en zorg dat de deur direct in de informatieruimte uitkomt. 	
	De portaaldeur is voorzien van een dranger.	17.2	<ul style="list-style-type: none"> • Verwijder de dranger van de deur, zodat mensen zelfstandig gebruik kunnen maken van het toilet. 		

<p>Het toilet is 1,6 x 2,8 m groot. Voor een juiste inrichting dient het toilet aan de volgende eisen te voldoen, Aan één zijde van de closetpot is ruimte voor een rolstoel (0,9 x 1,2 m). Recht voor de closetpot is ruimte voor een rolstoel (0,9 x 1,2 m). En een rolstoel kan draaien (draaicirkel van 1,5 m). In dit geval is er recht voor de closetpot inderdaad opstelruimte voor een rolstoel. Links van de closetpot ontbreekt opstelruimte voor een rolstoel doordat er vuilnisbakken in de weg staan.</p>	17.3	<ul style="list-style-type: none"> • Verplaats de vuilnisbakken zodat een rolstoel naast de closetpot kan staan. 		
<p>In de ruimte ontbreekt een vrije draaicirkel van 1,5 m.</p>		17.4	<ul style="list-style-type: none"> • Vervang de wasbak door een gewone kleine wasbak (0,4 x 0,5 m) en plaats de wasbak zover mogelijk van de closetpot af. 	
<p>Er is een verschoontafel. Deze neemt geen ruimte in die de rolstoel nodig heeft.</p>		17.5	<ul style="list-style-type: none"> • Geen opmerking. 	

<p>De spiegel is opklapbaar maar helaas is een opgeklapte spiegel niet bedienbaar vanuit de rolstoel en daarom ongeschikt.</p>		<p>17.6</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vervang de opklapbare spiegel door één vaste spiegel die geschikt is voor staande en zittende personen. 		
<p>Het alarm is voorzien van een resetknop. Deze knop moet ook bereikbaar zijn door de rolstoelgebruiker zelf zodat deze hem zelf kan resetten bij een vals alarm. Door het manoeuvreren kan per ongelijk het alarm door de rolstoel in werking worden gezet zonder dat er iets aan de hand is.</p>		<p>17.7</p>	<ul style="list-style-type: none"> Breng de resetknop op een hoogte aan waar de rolstoelgebruiker bij kan (tussen 0,9 en 1,2 m hoogte). 		
<p>Tijdens de visitatie gaf het alarm geen signaal.</p>	<p>17.8</p>	<ul style="list-style-type: none"> Zorg dat het alarm werkt. 			
<p>Aan de binnenzijde van de toiletdeur ontbreekt een beugel waarmee men vanuit de rolstoel zelf de deur kan dichttrekken.</p>		<p>17.9</p>	<ul style="list-style-type: none"> Breng aan de binnenzijde van de deur op ca 0,9 hoogte een beugel aan waarmee de deur kan worden dichtgetrokken. 		
<p>Er ontbreekt een haak om een jas aan te hangen.</p>	<p>17.10</p>	<ul style="list-style-type: none"> Breng op bereikbare hoogte een jashaak aan (1,3 a 1,5 m hoogte). 			

18.	In het informatiepunt staat een scherm met een touchscreen. De bediening en het zicht is voor rolstoelgebruikers goed.		18.1	<ul style="list-style-type: none"> • Geen opmerking. 	
Voor kleine mensen had het geheel iets lager mogen zijn.			18.2	<ul style="list-style-type: none"> • Verlaag het scherm. 	
19.	Voor mensen met een visuele beperking is een touchscreen niet of nauwelijks bedienbaar. De bruikbaarheid kan verbeterd worden door grote knoppen en vlakken toe te passen en hier een hoorbaar en begrijpelijk geluid aan te koppelen.		19.1	<ul style="list-style-type: none"> • Voorzie alle bedieningsknoppen van een hoorbaar en begrijpelijk geluid. 	
20.	De paal met brochures is met een rolstoel lastig bereikbaar.		20.1	<ul style="list-style-type: none"> • Plaats de paal direct naast het scherm, zodat deze meer in het oog valt en beter bereikbaar is met de rolstoel. 	
21.	Er zijn losse stoelen zodat mensen die niet lang kunnen staan voor het scherm kunnen zitten.		21.1	<ul style="list-style-type: none"> • Geen opmerking. 	
Voor slechthorenden is het van belang dat gesproken teksten in films ondertiteld zijn.			21.2	<ul style="list-style-type: none"> • Voorzie films met gesproken teksten van ondertitels. 	

Restaurant 't Peeske					
22.	De entree is voorzien van een goede verharding.		22.1	<ul style="list-style-type: none"> • Geen opmerking. 	
23.	De vrije doorgang van de toegangsdeur voldoet. De drempel is minimaal en voldoet.		23.1	<ul style="list-style-type: none"> • Geen opmerking. 	
24.	Het portaal bestaat uit glaswanden die zijn voorzien van een markering op ca 1,6 m hoogte. Voor kleine mensen en mensen die naar de vloer kijken is deze markering niet zichtbaar en kan men onverwacht tegen het glas lopen.		24.1	<ul style="list-style-type: none"> • Breng op kinderhoogte (ca 0,9 m) een extra markering aan op de glazen wanden. 	
25.	De meeste tafels zijn geschikt voor rolstoelgebruikers. Zij kunnen met de voetsteunen onder het tafelblad rijden. Stoelen zijn verplaatsbaar.		25.1	<ul style="list-style-type: none"> • Geen opmerking. 	

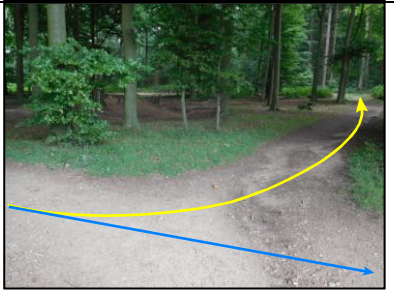
26.	<p>De toiletten zijn binnendoor bereikbaar via een trapje met een handomvatbare leuning. Rolstoelgebruikers kunnen het toilet alleen buitenom bereiken. Er ontbreekt een indicatie dat hier een toilet is en voor rolstoelgebruikers en er ontbreekt een bewegwijzering.</p>		26.1	<ul style="list-style-type: none"> • Breng een bewegwijzering aan voor rolstoelgebruikers naar het rolstoeltoegankelijk toilet. 	
27.	<p>De vrije doorgang van de terrasdeur voldoet. De drempel is minimaal en voldoet.</p>		27.1	<ul style="list-style-type: none"> • Geen opmerking. 	
28.	<p>De tafels zijn geschikt voor rolstoelgebruikers. Zij kunnen met de voetsteunen onder het tafelblad rijden. Stoelen zijn verplaatsbaar.</p>		28.1	<ul style="list-style-type: none"> • Geen opmerking. 	
29.	<p>Naast het restaurant is een 2^e terras. Dit terras is voorzien van los grind en ongeschikt voor rolstoelgebruikers.</p>		29.1	<ul style="list-style-type: none"> • Vervang het grind door een halfverharding of verharding die berijdbaar is. 	

Speelvoorziening bij restaurant 't Peeske			
30.	<p>Er is een kleine speelgelegenheid bij het beekje naast het restaurant. Door de hoogteverschillen is dit deel niet bereikbaar te maken voor mensen met een rollator of rolstoel. Toch willen volwassenen met een beperking ook graag mee genieten.</p>		<p>30.1</p> <ul style="list-style-type: none"> Zorg dat vanaf een deel van het terras de speelvoorzieningen en het beekje goed zichtbaar zijn. Liefst zien we een deel van de heg wordt verwijderd om het zicht vrij te houden. In elk geval raden wij aan de hoogte van de heg voor een deel te halveren zodat men zittend op het terras de activiteiten rond de beek kan waarnemen.
31.	<p>Er is een klimtoestel. Wij zien graag dat rolstoelgebruikers bij zo'n speelvoorziening kunnen komen. Dat is nu in deze situatie niet te realiseren.</p>		<p>31.1</p> <ul style="list-style-type: none"> Onderzoek of er vanaf het doorgaande pad een toegankelijk pad kan worden aangebracht.
Natuurcamping 't Peeske			
32.	<p>Er is gevraagd om de camping ook te schouwen. Wij hebben globaal gekeken naar de toegankelijkheid. In principe is een vlak kort gemaaid grasveld goed bruikbaar. Er is een organisatie met meer expertise op het gebied van kamperen van mensen met een handicap http://www.handicamp.nl/</p>		<p>32.1</p> <ul style="list-style-type: none"> Neem contact op met Handicamp en overleg of er wensen voor natuurcampings zijn.

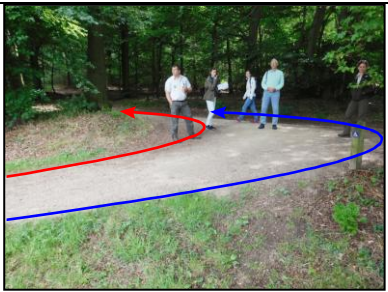

33.	<p>Het sanitair bevindt zich op 50 a 100 m van het kampeerveld en is bereikbaar via een onverhard pad met een steile helling. Dit pad is ongeschikt voor rolstoelgebruikers.</p>		33.1	<ul style="list-style-type: none"> Breng naast het sanitairgebouw enkele kampeerplaatsen aan, zodat gehandicapten kampeeders makkelijk het sanitair kunnen bereiken. 	
34.	<p>Het sanitair is vrij nieuw (ca 4 jaar) en heeft geen voorzieningen voor rolstoelgebruikers. Dat is jammer want het gebouw is groot genoeg om een rolstoeltoegankelijk toilet en douche te herbergen. Zo'n voorziening is ook goed bruikbaar voor gezinnen en voor ouderen die iets meer ruimte nodig hebben. Zonder extra kosten had deze toiletvoorziening geheel toegankelijk ontworpen kunnen worden.</p>		34.1	<ul style="list-style-type: none"> Breng een toilet en een douche aan die geschikt zijn voor rolstoelgebruikers. 	
Wandelroute rolstoelen (speelbos)					
35.	<p>Er is een route van ca 2 km die geschikt is voor rolstoelgebruikers. Deze route wordt met een blauw bordje met een wit rolstoelsymbool bewegwijzerd.</p>		35.1	<ul style="list-style-type: none"> Geen opmerking. 	
	<p>G&H voorstander is van een reguliere routemarkering waarbij bij de start van de route wordt duidelijk gemaakt dat de route ook voor mensen in rolstoel geschikt is. Er hoeven dan niet steeds rolstoelplaatjes te worden aangegeven.</p>	35.2	<ul style="list-style-type: none"> Geef de route met een reguliere markering aan. 		

36.	<p>Het pad bestaat uit Gralux en is goed berijdbaar. Het eerste deel van het pad tot voorbij de speelnatuur is vermengd met bladafval en grond. Het is nog berijdbaar, maar het is ook aan een renovatie toe.</p>		36.1	<ul style="list-style-type: none"> • Voorzie het pad van een nieuwe laag Gralux. 	
37.	<p>De eerste bank heeft een zithoogte van ca 65 cm, dat betekent dat veel bezoekers, wanneer zij zitten, de grond niet kunnen aanraken. Een ergonomische zithoogte is 46 cm.</p>		37.1	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg dat alle banken een zithoogte hebben tussen 44 en 48 cm. 	
<p>Algemeen Op regelmatige afstand zijn banken aangebracht (tussenafstand ca 200 m). Veel banken zijn verouderd en zijn aan een onderhoudsbeurt toe. Ook de ondergrond vraagt om onderhoud.</p>		37.2		<ul style="list-style-type: none"> • Onderhoud de banken en vernieuw de oude banken. • Zorg dat de ondergrond rond de banken vlak en goed berijdbaar is. 	
<p>Op sommige banken is een pictogram met een rolstoel aangebracht waarmee men wil aangeven dat er voor en mogelijk naast de bank ruimte is voor een rolstoel. Deze informatie lijkt ons niet zinvol.</p>			37.3	<ul style="list-style-type: none"> • Verwijder de rolstoelpictogrammen van de banken. 	

	<p>Om samen te genieten van hetzelfde uitzicht en om andere wandelaars niet in de weg te staan, adviseert G&H om naast elke bank opstelruimte aan te brengen voor een rolstoel.</p> <p>Foto geeft een ongelukkige situatie op een locatie in Bussum aan.</p>		37.4	<ul style="list-style-type: none"> • Breng naast elke bank een bereikbare en geschikte opstelplaats voor een rolstoel aan. 	
38.	<p>Het is heel aardig dat het eerste deel van de wandeling langs het speelbos komt.</p> <p>Zo wordt het rolstoeltoegankelijke pad door verschillende groepen gebruikt.</p>		38.1	<ul style="list-style-type: none"> • Geen opmerking. 	
39.	<p>In het speelbos splitst de wandelroute. Hier ontbreekt een aanwijzing.</p> <p>Wij pleiten ervoor om de route vanaf beide kanten te bewegwijzeren.</p>		39.1	<ul style="list-style-type: none"> • Breng consequent op elke kruising een bewegwijzering aan. 	

	<p>Op de achterzijde van het bovenstaande paaltje wordt wel de route aangegeven.</p>				
	<p>Wij pleiten ervoor om de route vanaf beide kanten te bewegwijzeren.</p>		39.2	<ul style="list-style-type: none"> • Geef de bewegwijzering vanaf beide kanten aan. 	
40.	<p>Zorg dat informatieborden dicht langs het pad zijn aangebracht, zodat deze ook vanuit de rolstoel leesbaar zijn.</p>		40.1	<ul style="list-style-type: none"> • Breng informatieborden consequent vlak langs het pad aan. 	
41.	<p>In het speelbos staan enkele banken.</p>		41.1	<ul style="list-style-type: none"> • Breng de banken langs het pad aan, bereikbaar met de rolstoel en wel zodanig dat deze gericht zijn op de speelelementen. 	
42.	<p>Aan het eind van het speelbos loopt de wandelroute rechtdoor (blauwe lijn). Voor bezoekers van het speelbos zelf is het wenselijk dat er een rondgaande route is (gele lijn).</p>		42.1	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg dat de route die met de gele lijn is aangegeven berijdbaar is en breng hier ook Gralux aan. 	

Wandelroute rolstoelen (2 km)			
43.	<p>Vorbij het speelbos start de officiële route. In het pad bevinden zich vrij steile hellingen met hoogteverschillen van 3 a 4 m. Deze hellingen zijn niet geschikt voor mensen met een handbewogen rolstoel, zij hebben enige hulp nodig.</p>		<p>43.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geef op de website, op informatieborden en in brochures aan dat het pad steile hellingen heeft.
	<p>Het pad bestaat hier uit de halfverharding Gralux en is goed berijdbaar door rolstoelgebruikers.</p>		<p>43.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is wenselijk dat het pad vanaf de openbare weg herkenbaar is. Onze voorkeur gaat uit dat de Gralux halfverharding al bij de openbare weg start.
44.	Banken.		<p>44.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zie 37.
45.	Banken.		<p>45.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zie 37.

46.	<p>Hier maakt de rolstoelroute een scherpe bocht naar links. De hellingshoek van het pad is hier steil. Aan de binnenzijde (rode pijl) is de steilheid nog groter. Voor een rollator of rolstoelgebruiker is de blauwe route het minst steil en het veiligst. Nu hebben veel mensen de steilheid en de gewenste route helemaal niet in de gaten.</p>		46.1	<ul style="list-style-type: none"> Wij pleiten ervoor om wanneer er een nieuwe laag Gralux wordt aangebracht deze alleen over het rechterdeel van het pad aan te brengen (de blauwe lijn) zodat het pad zichtbaar meer de buitenbocht volgt. 	
47.	Banken.		47.1	<ul style="list-style-type: none"> Zie 37. 	
48.	<p>Deze bank is gericht op struiken. De belevenis is minimaal. Wanneer de bank een kwart slag gedraaid wordt of wanneer er een 2^e bank wordt geplaatst (in een hoek) kijkt men uit op een open bos met een magnifieke beuk en speelgelegenheid voor kinderen</p>		48.1	<ul style="list-style-type: none"> Draai de bank of plaats er een 2^e ban bij. 	
49.	Op de bank is een rolstoelsymbool aangebracht.		49.1	<ul style="list-style-type: none"> Zie 37. 	

50.	<p>Het pad door het bos heeft een bijzonder hoge belevenis waarde. Op korte afstand vinden er enorme veranderingen plaats in de begroeiing en veel verschillende geuren.</p>		50.1	<ul style="list-style-type: none"> • Geen opmerking. 	
51.	<p>Terug in het speelbos bevindt zich op het pad een boomstronk waarover men kan vallen.</p>		51.1	<ul style="list-style-type: none"> • Verwijder deze boomstronk. 	